

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS VRUBLEVSKIŲ BIBLIOTEKOS 2025 METŲ
VEIKLA

2025 m. Lietuvoje žymėjo keli svarbūs jubiliejai. Metus papuošė gausūs Baroko literatūros ir Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus 430-ųjų gimimo metinių minėjimai. Juos LMA Vrublevskių biblioteka įprasmino XVI–XVII a. Lietuvos lotyniškosios literatūros vertimų antologija *Palemono šalies giesmės*. Kitas toks jubiliejus – 150-osios Mikalojaus Konstantino Čiurlionio gimimo metinės. Jam Biblioteka pradėjo ruošti dar 2020 m., kai Mokslinės informacijos skyrius pradėjo rengti Čiurlioniui skirtą bibliografinę rodyklę. Darbai paspartėjo 2024 ir 2025 metais, gavus dalinį LR kultūros ministerijos finansavimą. Baigiantis 2025-iesiems, medžiaga baigta rinkti, atliktas autorinis įrašų redagavimas (9180 įr.), o rodyklė (100 aut. l.) veikia iškeliaus į spaustuvę.

Darbų tęstinumą užtikrino stabilus viso kolektyvo, pirmiausia direktijos, darbas. 2025 m. pradžioje paskelbtą konkursą direktoriaus vietai užimti laimėjo iki šiol Bibliotekai vadovavęs dr. Sigitas Narbutas. Nauja jo kadencija truks iki 2030-ųjų.

2025 m. pavasarį Bibliotekoje buvo įdiegta nauja dokumentų valdymo sistema DBSIS. Įdiegimui kolektyvas ruošėsi iš anksto, todėl ši nauja technologija nesutrikdė Bibliotekos veiklos nė viename iš svarbiųjų barų.

Informacinių išteklių komplektavimas yra vienas iš pagrindinių kiekvienos bibliotekos darbo barų. Jo rodikliai 2025 m. nesumenko. Tai matyti iš 1 lentelės.

1 lentelė. LMAVB dokumentų fondo pokyčiai 2024–2025 m.

Eil. Nr.	Fondo pavadinimas	Fondo dydis egz. 2024-12-31	Fondo dydis egz. 2025-12-31
1.	Pagrindinis	3 262 741	3 274 437
2.	Grupuojamųjų dokumentų	609	619
3.	Atsargos	415 478	415 478
4.	Mainų	17 427	17 408
	Iš viso:	3 696 255	3 707 942

2025 m. pagrindinis Bibliotekos fondas buvo papildytas 10 698 spaudiniais ir 998 rankraštiniais dokumentais. Per metus Rankraščių skyriuje buvo įsteigti 8 nauji fondai (2024 – 6): F461 – Aleksandro Šliaupos, F462 – Vilniaus pedagoginio universiteto Lituanistikos fakulteto (veikė 1944–2009), F463 – Vytauto Juodkazio, F464 – Vytauto

Vonsavičiaus, F465 – Zitos Astos Alaunienės, F466 –Romo Batūros, F467 – Reginos Morkūnaitės ir F468 – Kazimiero Garšvos.

Spaudinių komplektavimo šaltiniai liko tie patys, tik pakito jų procentinė vertė. Tai parodyta 2 lentelėje.

2 lentelė. Komplektavimo šaltiniai

Eil. Nr.	Komplektavimo šaltinis	2024 m. (%)	2025 m. (%)
1.	Nemokamai gauti spaudiniai	31,6	37,3
2.	Knygų mainai	26,8	15,4
3.	Privalomasis egzempliorius	26,0	31,0
4.	Periodikos prenumerata	13,1	13,7
5.	Pirkimai (tik į Pagrindinį fondą)	2,5	2,5
6.	Vietoje skaitytojų pamestų	0	0,1

2025-aisiais kiek sumenko iš knygų mainų gautų dokumentų skaičius – šiuo keliu gauti 1 647 vnt. (2024 – 2 997 vnt.). Per metus buvo nutraukti ryšiai su 21 neproduktyviu mainų partneriu. Dėl pandemijos ir Rusijos karo Ukrainoje mainai šioje Europos dalyje drastiškai susitraukė. Vidurinės Azijos partneriai po pandemijos buvo išvis nepasiekiami, tad jiems spaudinių nė nesiūsta.

2025-aisiais į Pagrindinį fondą neatlygintinai perduotas 3 991 dokumentas, gautas iš privačių asmenų bei įvairių organizacijų.

Visus metus Biblioteka teikė skaitytojams pastovią prieigą prie 24 duomenų bazių, iš kurių 15 buvo prenumeruotos, 3 nupirktos per LMBA, o prie 6 buvo suteikta nemokama prieiga. 2025 m. Biblioteka testavo 9 DB.

Informacijos išteklių tvarkymas. Šių išteklių tvarkymą apibūdina įrašų skaičius kataloguose ir duomenų bazėse.

3 lentelė. Įrašų skaičius (iš viso) instituciniame kataloge ir DB

Katalogas	Įrašų skaičius 2024-12	Įrašų skaičius 2025-12
Institucinis katalogas	634 495	
Bendrasis katalogas (mab01)	466 342	609 653*
Rankraščių kat. (mab04)	89 309	
Bibliografijos kat. (mab05)	54 064	
Bibliografijos kat. (mab08)	24 780	
Autoritetinių įrašų institucinė DB	6 453	6 581
Skaitmeninis archyvas (DSpace)	31 129	33 069
Egzempliorių skaičius instituciniame kataloge	Iš viso: 1 445 144 per 2024 m. padidėjo 19 030	Iš viso: 1 490 258 per 2025 m. padidėjo 45 114

*Lyginant 2025 ir 2024 m. įrašų skaičių instituciniame kataloge, 2025 metų pabaigoje jis buvo mažesnis. Taip atsitiko dėl elektroninių šaltinių atvaizdavimo instituciniame kataloge skirtingų technologijų. Kad, naudodami BIS Aleph, vartotojai galėtų skaityti MRU išleistas elektronines knygas, *SpringerOpen* atviros prieigos el. knygas bei mokslinius žurnalus, *OAPEN* elektronines knygas, instituciniame kataloge buvo kuriami jų bibliografiniai įrašai. Naudojant BBP Alma, šių šaltinių elektroninėms knygoms ar žurnalams bibliografinių įrašų instituciniame kataloge kurti nebereikia.

2024 metų lapkričio 27 dieną pradėta naudoti debesijos pagrindu veikianti informacinė bibliotekinė sistema BPP Alma. Informacinių sistemų skyrius 2025 m. turėjo skirti daug laiko jos suderinimui su kitomis bibliotekoje naudojamomis informacinėmis sistemomis. Reikėjo atnaujinti vieno langelio paieškos lauko kodą pagrindiniame interneto svetainės puslapyje, įdiegti naujesnę Skaitmeninio archyvo programinės įrangos versiją (senesnė versija buvo nesuderinama su BPP Alma), persvarstyti skaitmeninamų dokumentų vaizdų numeravimo tvarką ir kt.

Metų pradžioje pagal Bibliotekos poreikius buvo sukonfigūruota BPP Alma vartotojų aplinka – virtualioji biblioteka Primo VE. Be to, didelę laiko ir darbų dalį teko skirti BPP Alma funkcionalumų nagrinėjimui, netinkamai veikiančių funkcijų perkonfigūravimui, analitikos modulio analizavimui, statistikos ataskaitų kūrimui, duomenyse pastebėtų klaidų analizei ir kt.

Nepaisant gerėjančių technologijų, pagrindinio BPP Alma serverio veikla strigo, 2025-aisiais du kartus nebuvo užtikrintas tinkamas BPP Alma veikimas šią platformą naudojančioms institucijoms visame pasaulyje (iš serverio nebuvo siunčiama informacija apie skaitytojų pateiktus užsakymus, nebuvo galima redaguoti įrašų). Tai atsiliepė kai kuriems panaudos rodikliams.

Skaitytojai. Anksčiau ir einamaisiais metais užregistruotų skaitytojų skaičius turi tendenciją mažėti. Per metus Bibliotekos skaitytojais tapo 470 asmenų, tad metų pabaigoje institucija turėjo 5 025 registruotų vartotojų (2024 – 5 296).

Komunikacijos skyrius įgyvendino gražią iniciatyvą. Minint Bibliotekos įkūrėjo Tado Vrublevskio (1858–1925) gimtadienį, visą lapkričio mėnesį komunikacinės kvietė miestiečius tapti šios atminties institucijos skaitytojais ir taip pagerbti šį didį vilnietį. Kiekvieną antradienį ir trečiadienį susidomėjusieji būdavo priimami ir supažindinami su Biblioteka. Taip Bibliotekos bendruomenė padidėjo 50 naujų narių.

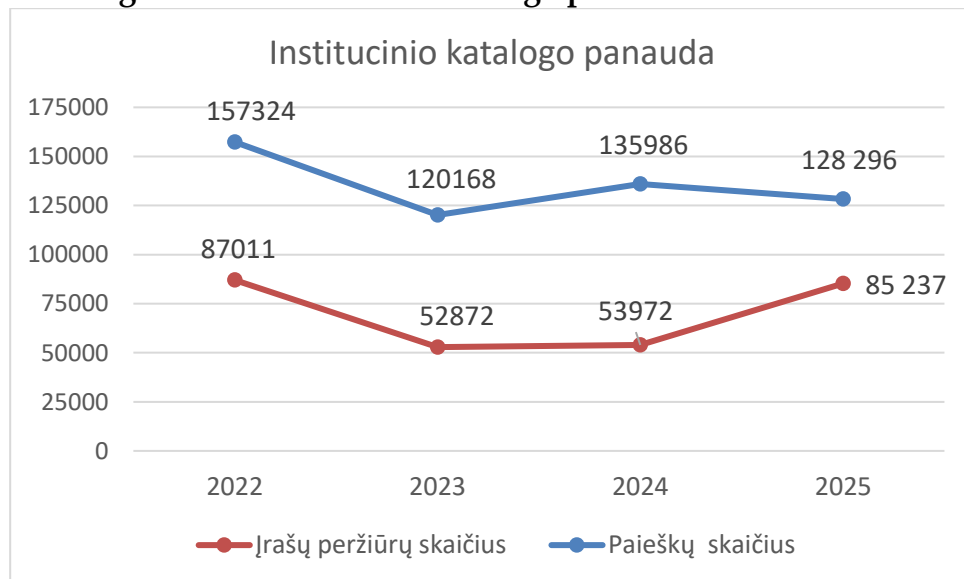
2025 m. kiek sumažėjo užsienio mokslininkų bei tyrėjų apsilankymų. Biblioteka tokių sulaukė 129 (2024 – 169). Kaip ir anksčiau, gausiausiai čia darbavosi skaitytojai iš Lenkijos (86), jų atvyko iš Vokietijos (8), Baltarusijos (6), JAV, Japonijos ir Austrijos (po 4), Italijos ir Izraelio (po 3), Latvijos bei Ukrainos (po 2), po vieną – iš Estijos, Didžiosios Britanijos, Švedijos, Šveicarijos, Belgijos, Vengrijos ir Kanados.

Mažėjant fiziniam lankytojų skaičiui, turėjo gausėti vartotojų, kurie naudojo elektroninėmis ir virtualiomis paslaugomis. Tačiau taip neatsitiko. 2024-ųjų pabaigoje įdiegus naują BPP Alma, reikėjo įdiegti ir naujesnę skaitmeninio archyvo programinės įrangos versiją. Be to, 2025-aisiais dukart strigo pagrindinio BPP Alma serverio darbas, todėl ir Lietuvoje, ir kitur pasaulyje remonto metu paslaugos teikiamos nebuvo. Dėl šios priežasties mažėjo paieškų bei atsisiuntimų skaičius ir kiti rodikliai. Tai matyti iš 4 (paieškų ir atsisiuntimų skaičiaus 2022–2025 m.) lentelės ir 1 (institucinio katalogo panaudos 2022–2025 m.), 2 (LMAVB skaitmeninio archyvo panaudos 2024–2025 m.), 3 (LMAVB skaitmeninio archyvo panaudos 2021–2025 m.), 4 (suskaitmenintų vaizdų skaičiaus 2023–2025 m.) ir 5 (įrašų skaitytojams skaičiaus skaitmeniniame archyve 2022–2025 m.) grafiko.

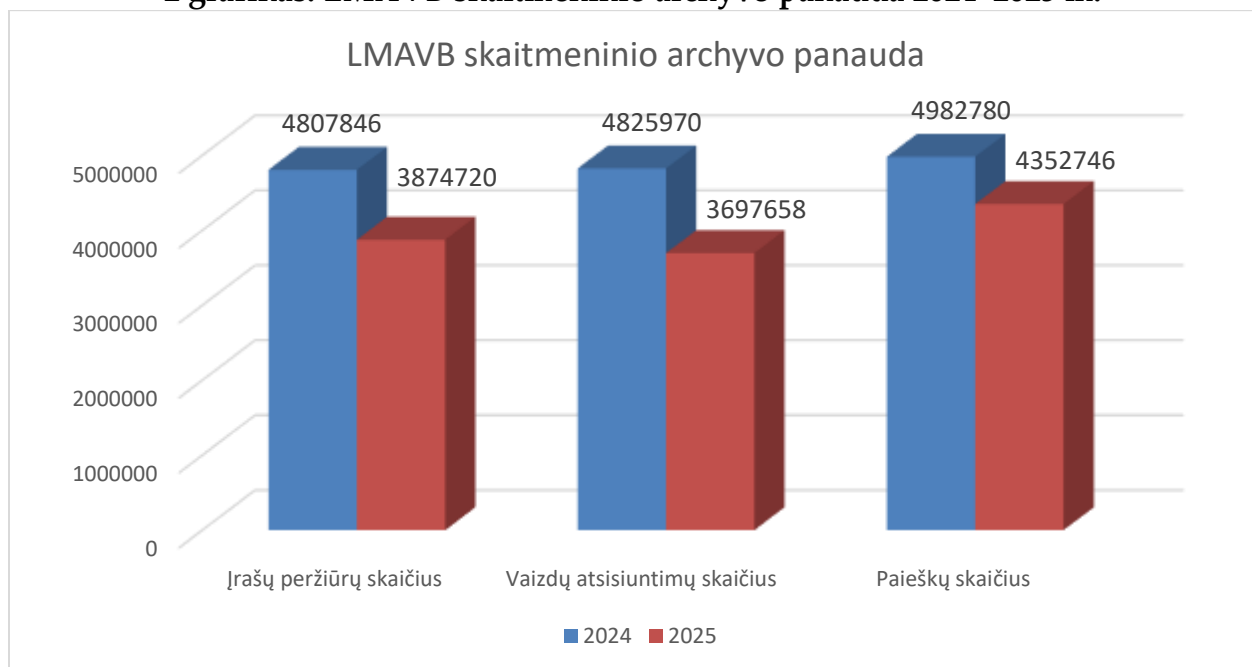
4 lentelė. Paieškų ir atsisiuntimų skaičius 2022–2025 m.

Katalogas	Paieškų skaičius	Įrašų peržiūrų skaičius	Visateksčių dokumentų atsisiuntimų skaičius
Skaitmeninis archyvas (DSpace)	4 352 746 2024 m. – 4 982 780 2023 m. – 505 807 2022 m. – 1 881 836	3 874 720 2024 m. – 4 807 846 2023 m. – 4 852 803 2022 m. – 4 896 501	3 697 658 2024 m. – 4 825 970 2023 m. – 8 562 723 2022 m. – 2 942 155
Virtualioji biblioteka (BPP Alma institucinis katalogas)	128 296 2024 m. – 135 986 2023 m. – 120 168 2022 m. – 157 324	85 237 2024 m. – 53 972 2023 m. – 52 872 2022 m. – 87 011	neskaičiuojama

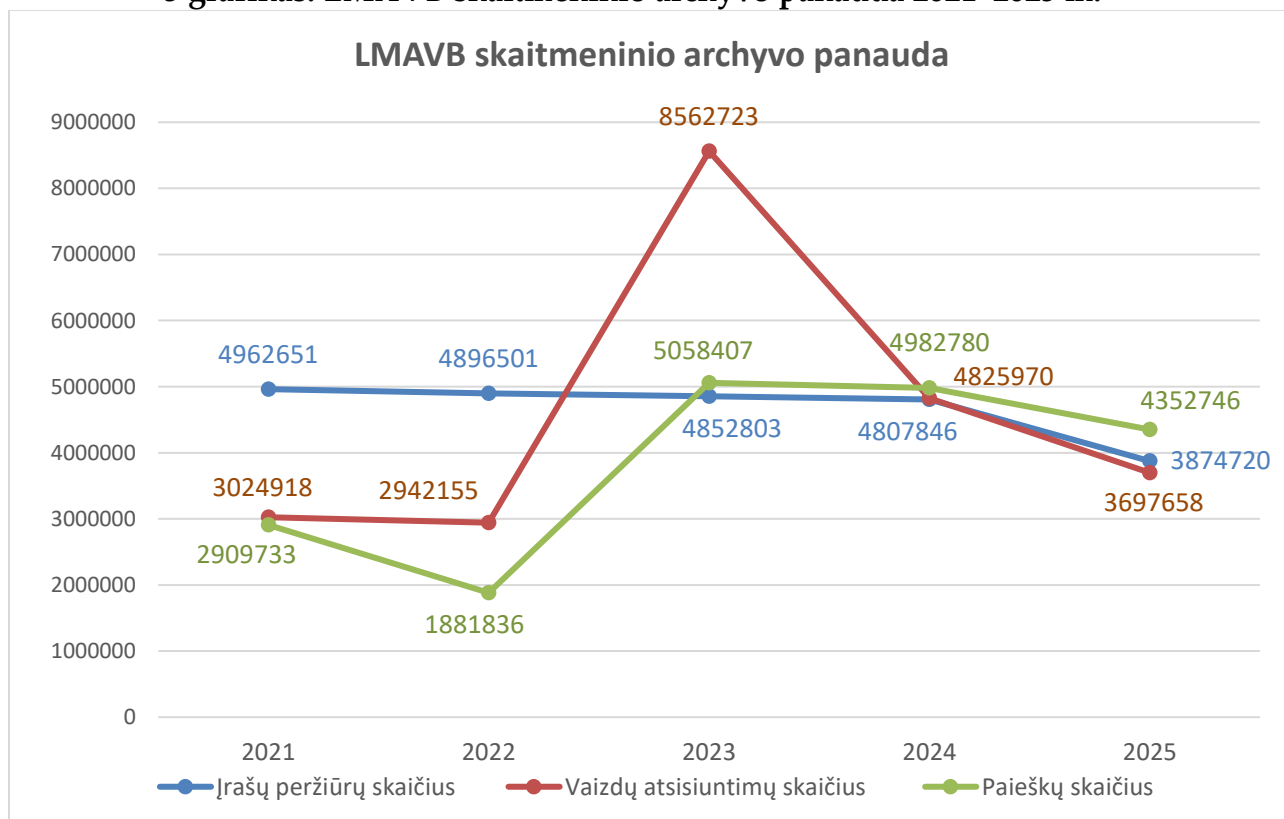
1 grafikas. Institucinio katalogo panauda 2022–2025 m.

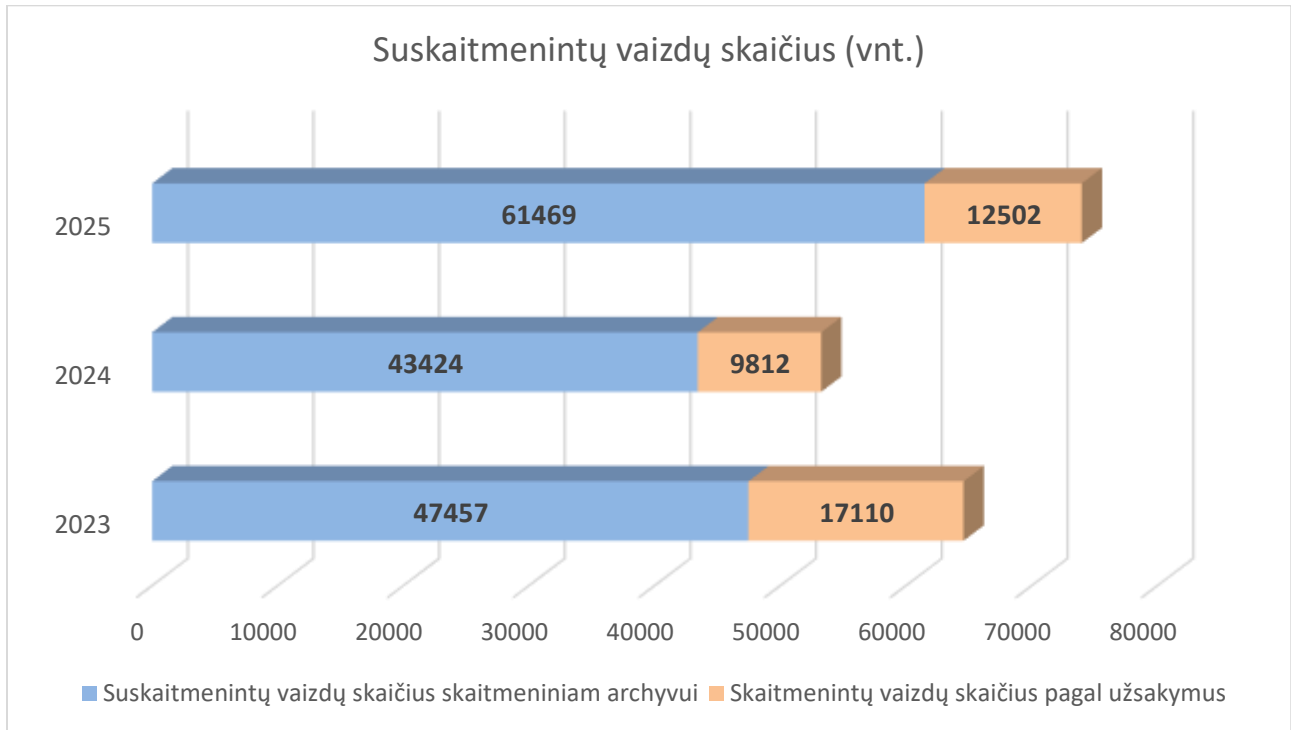
2 grafikas. LMAVB skaitmeninio archyvo panauda 2024–2025 m.

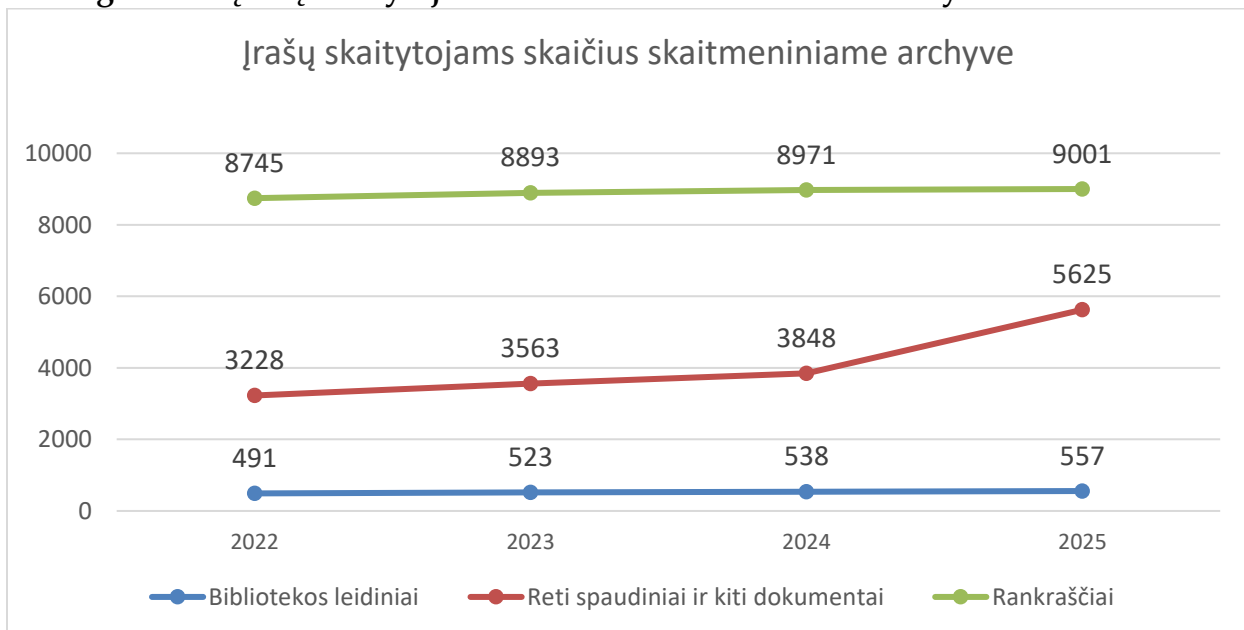
3 grafikas. LMAVB skaitmeninio archyvo panauda 2021–2025 m.

4 grafikas. Suskaitmenintų vaizdų skaičius 2023–2025 m.

5 grafikas. Įrašų skaitytojams skaičius skaitmeniniame archyve 2022–2025 m.

2025-12-31 LMAVB interneto svetainė turėjo 21 436 vartotojus (2024-12-31 buvo 16 003, o 2023-12-31 – 30 692) iš 102 šalių (daugiausia iš Lietuvos, taip pat iš Lenkijos,

JAV, Vokietijos, Rusijos, Baltarusijos, Didžiosios Britanijos ir kt.), apsilankiusius joje 237 813 kartų (2024 – 152 163, o 2023 – 229 846).

Mokslinis darbas. LMAVB 2025 metais tęsė tris mokslo darbų programas: raštijos paveldo, mokslo istorijos ir bibliometrinius tyrimus.

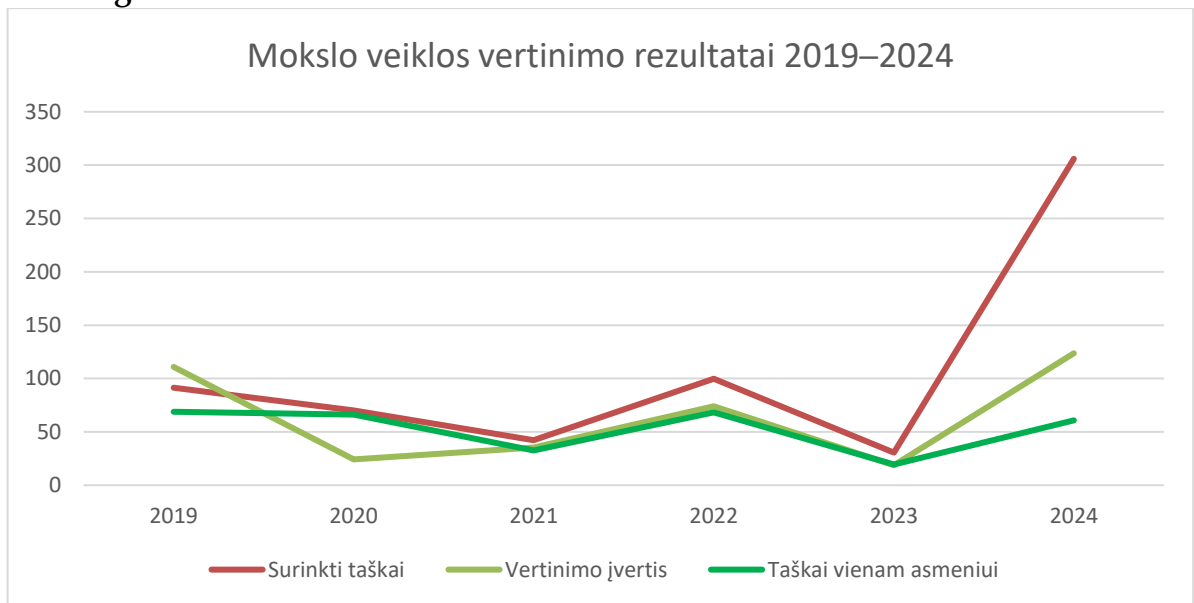
Spalio 24 d. LMT svetainėje paskelbti oficialūs kasmetinio 2024 metų universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslo veiklos vertinimo rezultatai. Į Vieversį teikta 15 Bibliotekos darbuotojų mokslo darbų: 10 humanitarinių mokslų (279,5 taško) ir 5 socialinių mokslų publikacijos (28,448 taško). Daugiausiai taškų kaip taikomojo mokslo darbai gavo 3 bibliografijos (238,8 taško); studija kraite papildė 22,7 taško; 2 straipsniai iš šaltinių referuojamų Scopus duomenų bazėje (*Logos* ir *Lietuvos istorijos studijos*) gavo po 5 taškus, o 4 straipsniai įvertinti po 2 taškus. Iš socialinių mokslų publikacijų du straipsniai tarptautiniame žurnale (*Knygotyra*) gavo po 11,224 taško, kiti 3 straipsniai įvertinti po 2 taškus. Tai nurodoma 5 (publikacijų vertinimas) lentelėje ir 6 (mokslo veiklos vertinimo rezultatai 2019–2024 m.) grafike.

5 lentelė. Publikacijų įvertinimas

Publikacijų rūšis	Mokslo kryptis	Mokslo kryptis	Įskaityti darbai	Neįskaitytos publikacijos	Įvertis taškais	Pastabos
Mokslo studija	H005	Istorija ir archeologija	1	-	22,7	
Taikomojo mokslo darbas	H005	Istorija ir archeologija	3	-	238,8	
Mokslo straipsnis tarptautiniame žurnale	H005	Istorija ir archeologija	1	-	5	
Mokslo straipsnis tarptautiniame žurnale	H001	Filosofija	1	-	5	
Straipsnis recenzuojamame leidinyje	H004	Filologija	2	-	4	
Straipsnis recenzuojamame leidinyje	H005	Istorija ir archeologija	1	-	2	
Straipsnis recenzuojamame leidinyje	H001	Filosofija	-	1	2	Įvertinta, bet neįskaityta dėl teiktinų humanitarinių mokslo darbų limitu
	Iš viso H		9	1	277,5	
Mokslo	S008	Komunikacija	2	-	22,448	

Publikacijų rūšis	Mokslo kryptis	Mokslo kryptis	Išskaityti darbai	Neįskaitytos publikacijos	Įvertis taškais	Pastabos
straipsnis tarptautiniame žurnale		ir informacija				
Mokslo straipsnis recenzuojamame leidinyje	S008	Komunikacija ir informacija	3	-	6	
	Iš viso S		5	-	28,448	

6 grafikas. LMAVB mokslo veiklos vertinimo rezultatai 2019–2024 m.

2025 m. LMAVB darbuotojai paskelbė 18 mokslinių straipsnių, parengė 20 pranešimų, 20 mokslo sklaidos publikacijų, taip pat surengė 15 seminarų.

2025 m. LMAVB išleido:

1. *Palemono šalies giesmės: XVI-XVII a. Lietuvos lotyniškosios poezijos vertimų antologija*. Sudarė ir vertė Sigitas Narbutas. Vilnius: LMA Vrublevskių biblioteka, 2025, 487 p.: iliustr.

2. *Nepažintas senųjų knygų pasaulis: Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų paveldas Vilniaus bibliotekose: parodos katalogas = The uncharted world of old books: the heritage of the nobility of the Grand Duchy of Lithuania in Vilnius libraries: exhibition catalogue*. Sudarytoja Alma Braziūnienė; tekstų autorės Alma Braziūnienė, Gita Drungilienė, Virginija Galvanauskaitė, Simona Jaskelevičiūtė, Jadvyga Misiūnienė, Aušra Rinkūnaitė; dailininkas Sigitas Gužauskas; vertėja į anglų kalbą Ana Venclovienė. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, 2025. 184 p.: iliustr. ISBN 978-9986-498-91-9.

3. *LMA Vrublevskių bibliotekos darbai*. Tęstinis mokslo darbų leidinys, t.14, 2025. 191p. Atsakomoji redaktorė D. Narbutienė.

4. Rekašiūtė, Kotryna. *Masonai kultūriniame Prūsijos Lietuvos ir Klaipėdos krašto gyvenime (XVIII a.–XX a. pirma pusė)*. Monografija. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka; Flavija.

5. Grigelis, Algimantas. *Ketvirtoji trikampio briauna*. Sudarė Giedrė Miknienė; bibliografinio aprašo redaktorės Vaida Juodėnienė, Giedrė Miknienė; kalbos redaktorius Artūras Judžentis. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, 2025. 264 p.

Nors Biblioteka šiuo metu neturi parodinių erdvių, sėkmingai rengiamos virtualios parodos. 2025 m. buvo surengta 14 tokių parodų.

Per 2025 m. 9794 kartus (2024 – 6164) peržiūrėtos virtualios parodos, patalpintos LMAVB portale. Daugiausiai lankytojų dėmesio sulaukė tokios parodos: *Japonistika Vrublevskių bibliotekoje*; *Senujų dokumentų tekstilinių dalių konservavimas ir restauravimas*; „*Drąsiai palaikęs Lietuvą ir lietuvių*“: Tado Stanislovo Vrublevskio 100-osioms mirties metinėms; *Akių ir lietuviško žodžio šviesoje. Petriui Avižoniui – 150* bei „*Tavo pasaulio puikias, Kristau, grožybes piešiu*“, skirta paminėti Motiejų Kazimierą Sarbievijų ir Baroko literatūros metus.

Keletas tradicinių parodų buvo surengta kitų institucijų erdvėse. Didelio atgarsio sulaukė Panevėžio dailės galerijoje Eglės Stasiukaitytės surengta paroda „Lietuvos mokslo knygu menas 1955–2025“.

Skenuotų piešinių kilnojamoji paroda „K. Prošinskio fenomenas: grybų piešiniai“ eksponuota Vilniaus knygų mugėje, Šiaulių apskrities viešojoje P. Višinskio bibliotekoje, Panevėžio apskrities viešojoje G. Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje ir Užutrakio dvare. Bibliotekos kiemelyje suregtos dvi parodos: lauko keramikos ir akmens skulptūrų.

2025 m. sėkmingai pradėtas vykdyti skulptūrinės kompozicijos „Žygimantas ir Barbora“ projektas.

Darbuotojai garsino Bibliotekos vardą gausiose užsienio konferencijose ir stažuotėse. Rankraščių skyriaus darbuotoja dr. Justina Sipavičiūtė 2025 m. balandžio 3–4 d. dalyvavo tarptautinėje konferencijoje Hamburge „Religija, kilmė ir tapatybė: santykis tarp teologijos, genealogijos ir heraldikos ankstyvaisiais Naujaisiais laikais“. Čia J. Sipavičiūtė perskaitė pranešimą „Christian Symbols in the City Heraldry of the Grand Duchy of Lithuania“ apie LDK miestų herbus, kuriuose pavaizduoti krikščionybės simboliai.

2025 m. gegužės 7–9 d. Portugalijoje įvyko tarptautinis seminaras „The International Iron Gall Ink Meeting 2025: Towards Sustainable Preservation“ (IGI2025), skirtas geležies galo rašalo pagrindu sukurtų dokumentų išsaugojimui. Jame dalyvavo

Dokumentų konservavimo ir restauravimo skyriaus restauravimo technologė dr. Aušra Čiuladienė, kuri pristatė pranešimą „Washing of fragile manuscripts written with iron gall ink on Paraprint OL 60“ („Trapių geležies galo rašalu rašytų rankraščių plovimas naudojant Paraprint OL 60“).

Islandijos universitete (Reikjavikas) rugpjūčio 13–15 d. įvyko 31–asis Šiaurės šalių istorikų kongresas. Jame dalyvavo Rankraščių skyriaus darbuotoja dr. Gita Drungilienė. Ji perskaitė pranešimą apie Lietuvos katalikiškąją hagiografiją „The Eastern Borders of Catholic Hagiography: the Case of the Grand Duchy of Lithuania (late 14th–16th century)“.

Spalio 14–17 d. Matenadarane (Armėnijoje) vyko tarptautinis mokslinis praktinis seminaras „The Faces of Memory“. Dokumentų konservavimo ir restauravimo skyriaus vedėja Edita Keršulytė jame perskaitė pranešimą „Restoration of the St. Jerome Bible Binding“.

ELABa konsorciumo kvietimu Katalogų skyriaus vedėja Rūta Smažinienė gegužės 21–23 d. dalyvavo EURIG konferencijoje Švedijos nacionalinėje bibliotekoje Stokholme, o to paties skyriaus darbuotoja Margarita Venclovienė rugsėjo 14–19 d. darbavosi IGeLU konferencijoje Sienos universitete Italijoje.

Direktoriaus pavaduotoja mokslui dr. Rima Cicėnienė rugpjūčio 24–31 d. dalyvavo XVII pasauliniame slavistikos kongrese Sorbonoje, kur perskaitė pranešimą „The Kiev Metropolitans environment as a center of Slavonic manuscript books in early 16th century Vilnius“. Rugsėjo 9–13 d. CERL (Europos mokslinių Bibliotekų konsorciumo) kvietimu ji dalyvavo Saugumo tinklo darbo grupės organizuojamoje vasaros stovykloje Dublino Trinity College bibliotekoje.

Kaip ir ankstesniais metais, LMAVB priėmė praktikantų iš aukštųjų mokyklų. 2025 m. Bibliotekoje darbavosi 3 VU Istorijos fakulteto I pakopos istorijos studijų programos III kurso studentės, taip pat 1 VU Chemijos ir geomokslų fakulteto Chemijos instituto studentė. Ją verta paminėti. Gustė Rudaitytė Bibliotekoje atliko magistrinę praktiką, po kurios čia buvo įdarbinta restauratorės pareigose. Vėliau VU apgintą magistro darbą ji pateikė Kilnojamų kultūros vertybių restauravimo komisijai, ir jai buvo suteikta antroji restauravimo chemiko technologo kvalifikacinė kategorija. Rudenį ji sėkmingai įstojo į doktorantūrą VU Chemijos ir geomokslų fakultete.

Šiuo metu LMAVB dirba 12 mokslo daktarų.

Bibliotekos darbuotojų kompetencija bei profesionalumas vertinamas tiek Lietuvos bibliotekų, kitų atminties institucijų bei kultūros įstaigų, tiek užsienio institucijų bei organizacijų. Vrublevskių žmonės nemažai metų yra svarbių Lietuvos bei užsienio leidinių redakcinių kolegijų nariai, jie dirba įvairių institucijų mokslo tarybose, įvairiose komisijose ir komitetuose. 2025 m. direktoriaus pavaduotoja mokslui dr. R. Cicėnienė išrinkta eLABA konsorciumo valdybos pirmininke.

Biblioteka visame pasaulyje garsėja savo rinkiniais, tad per 2025 m. ji sulaukė nemažai garbių svečių. Balandžio 16 d. Bibliotekoje apsilankė svečiai iš Kazachstano Respublikos: Centrinės rinkimų komisijos sekretorius p. Mukhtaras Yermanas, Kazachstano Respublikos ambasadorius Lietuvoje p. Timuras B. Urazayevs ir trečioji ambasados sekretorė Malika Orazgaliyeva. Susitikimo metu buvo aptartos galimybės bendradarbiauti su Kazachstano bibliotekomis.

Gegužės 8 d. Biblioteką aplankė grafas Džordžas Vindzoras (George Philip Nicholas Windsor, Earl of St Andrews). Britų filantropas ir bibliofilas susipažino su unikaliais dokumentais, liudijančiais apie kelių šimtmečių kultūrinius ir kitokius Lietuvos ir Britanijos ryšius. Stiprų įspūdį visiems padarė svečio gražia lietuvių kalba ištarti pasisveikinimo žodžiai, šiltas ir paprastas jo bendravimo būdas, dėmesys Abiejų Tautų Respublikos istorijai, taip pat žinia, kad grafas mokosi lietuvių kalbos.

Liepos pradžioje Bibliotekoje keletą kartų lankėsi ypatinga viešnia – Los Andžele gyvenanti, Holivude gimusi Vasario 16-osios akto signataro prof. Mykolo Biržiškos (1882–1962) anūkė Danutė Barauskaitė-Mažeikienė (Danutė Mažeika).

Birželio 19 d. Bibliotekoje apsilankė Kaune gimusi, beveik prieš 80 metų į Kolumbiją su šeima emigravusi Barbora Rimgailaitė (dab. Barbara de Durana). Ji prieš keletą metų savo iniciatyva į ispanų kalbą išvertė Dalios Grinkevičiūtės (1927–1987) knygą „Amžino įšalo žemėje“.

Rugsėjo 10 d. Bibliotekoje apsilankė JAV lietuvių bendruomenės veikėjas, Amerikos Lietuvių Tarybos narys Jonas Antanas Stundžia. Gyvendamas JAV ir dirbdamas tenykštėse lietuvių bendruomenėse, jis renka archyvinę medžiagą, lietuviškus leidinius ir juos savo lėšomis siunčia į Lietuvos atminties institucijas. Svečio apsilankymo išvakarėse Biblioteką pasiekė vertingas krovinys: 6 dėžės su spaudiniais, rankraščiais ir kitais unikaliais dokumentais.

Rugsėjo 24 d. Bibliotekoje apsilankė Lenkijos bibliotekininkai: Palenkės vaivadijos Lukašo Gurnickio bibliotekos (Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku) direktorė Iwona Gawel ir jos kolegos. Susitikimo metu kalbėtasi apie bendradarbiavimo perspektyvas ir bendrus projektus, pasidalinta informacija apie atminties institucijų pasiruošimą ekstremaliosioms situacijoms ir veiksmus, siekiant nuo įvairių grėsmių apsaugoti kultūros vertybes.

Spalio 22 d. Biblioteką aplankė garsus baltistas habil. dr. Ilja Lemeškinas. Jis čia kuriamam Knygos muziejui perdavė du vertingus eksponatus: XIX a. rotatorių ir ruletę. Abu daiktai priklausė čekų dailininkui Jiříui Altmanui (1942–2023), paskutiniam menininkui, sukūrusiam įsimintiną Pranciškaus Skorinos portretą. Šiuos daiktus Bibliotekai padovanojo dailininko palikimu besirūpinanti p. Zuzana Mattlachova.

Raštijos paveldo išsaugojimui didelės reikšmės turi darbai, kuriuos atlieka kelių padalinių, pirmiausia Skaitmenimo ir Dokumentų konservavimo ir restauravimo skyrių, darbuotojai. Jų pasiekti rezultatai atspindėti 6 lentelėje.

6 lentelė. Konservavimo, restauravimo ir reprografijos darbai

	2024 m.	2025 m.
Restauruota ir konservuota (sąl. lapų)	22 383	25 569
Įrišta knygų	1 314	1 382
Fotografuota	3 350	4 181
Kserokopijuota dokumentų	4 406	1 977
Nuskenuota vaizdų	53 145	73 971
Suteikta mokamų paslaugų (Eur)	19 390	1 300

Ypatingo specialistų susitelkimo pareikalavo bėda, užgriuvusi Retų spaudinių skyriaus saugyklą. Keliuose čia saugomuose XVI–XVII a. leidiniuose buvo aptikta vabzdžių-kenkėjų. Infekuotos knygos buvo izoliuotos, pritaikyta vabzdžių atbaidymo priemonė *Spray Bambule antiinsects*. Lygiagrečiai vykdyta stebėseną – tikrintos ir valytos kitos greta saugotos knygos, o vabzdžių veiklos pėdsakai fiksuoti anketose. Dokumentų konservavimo ir restauravimo skyriaus darbuotojos išvalė, patikrino ir užfiksavo 37-ies knygų būklę. Vėliau jos pasirūpino vabzdžių gaudyklėmis, taip pat pastoviai vykdė saugyklos patikrą. Veikiai pasidarė aišku, kad šios priemonės yra nepakankamos. Dėl efektyvaus ir tinkamo kenkėjų naikinimo būdo parinkimo konsultuotasi su kenkėjų naikinimo įmonėmis ir su Lietuvos bei kitų šalių paveldo institucijų specialistais, taip pat analizuoti galimi naikinimo metodai, pateikti įvairiuose moksliniuose ir informaciniuose šaltiniuose. Kultūros paveldo institucijose saugomų knygų apdorojimui keliami specialūs reikalavimai, todėl, apibendrinus surinktą informaciją, teikta rekomendacija Bibliotekos administracijai ir saugotojams, kad tinkamiausias būtų anoksinis kenkėjų vabzdžių naikinimo metodas. Terminas „anoksija“ reiškia deguonies nebuvimą. Kultūros paveldo srityje šis terminas siejamas su dezinsekcijos metodais, taikomais meno kūriniams ir bibliotekų bei archyvų dokumentams. Gavus pritarimą anoksinės dezinsekcijos įrangos įsigijimo finansavimui, buvo analizuoti šio metodo taikymo variantai ir parengta techninė specifikacija viešųjų pirkimų komisijai. Tolimesni šios problemos sprendimo žingsniai perkelti bus žengti jau 2026-aisiais.

Finansinė ūkinė veikla. Finansinė Bibliotekos situacija apsprendžia daugelį veiklos aspektų. 2025 m. LMAVB nebuvo lengvi dėl nepakankamo statybos darbų

finansavimo, tad nuo rudens istoriniuose rūmuose statybininkai nebedirbo. Iki rudens dalinai įrengtos elektros tiekimo, vandentiekio bei nuotekų šalinimo sistemos, dalinai įrengti kompiuteriniai tinklai, restauruoti išgabentos istorinės durys bei istorinis parketas, įrengtos dvi ventiliacinės kameros ir išvedžiotas vėdinimo vamzdynas. 7 lentelė supažindina su biudžeto ir specialiųjų lėšų panaudojimu 2025-aisiais.

7 lentelė. 2025 m. biudžeto ir specialiųjų lėšų panaudojimas

	Biudžeto lėšos (Eur)	Specialiosios lėšos (pajamų įmokos, Eur)
Darbo užmokesčiui	4 369 000	8 000
Sodrai	64 000	200
Spaudiniams įsigyti	80 460	
Saugyklų ir patalpų nuomai	33 115	
Komandiruotėms	8 995	
Kvalifikacijos kėlimui	6 678	
Reprezentacinėms išlaidoms	1 623	
Informacinių technologijų išlaidoms	43 179	
Prekių pirkimui	13 387	
Ilgalaikio turto įsigijimui	17 646	
Komunalinėms paslaugoms	115 000	
Ryšių paslaugoms	12 104	
Kitoms išlaidoms	35 946	4 800
Transporto išlaidoms	3 126	
Kapitaliniam remontui	154 2000	
Viešinimo išlaidos	741	
Iš viso	6 347 000	13 000

Visos Bibliotekai 2025 m. skirtos lėšos buvo panaudotos. Vadovai ir darbuotojai viltingai žvelgia į 2026-uosius, pasiryžę sutelktai įveikti iškilančias problemas, kad ir kokias būtų lemta patirti.

Direktorius

dr. Sigitas Narbutas

Mokslinė sekretorė

Leokadija Kairelienė